

Vi kan förbättra arbetsförmågan

ATT HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN producerat så många långtidssjukskrivna under så många år ser vi som ett stort misslyckande. Det finns miljarder att vinna på att tidigt motverka sjukskrivningsfällan. Med tanke på att det framför allt är ”våra diagnoser” som i två årtionden stått för majoriteten långa sjukskrivningar är det hög tid att vi konkret visar beslutsfattarna att vi kan bidra till att minska ohälsotalen. Därför stämde vi träff med socialförsäkringsminister Cristina Husmark Pehrsson i slutet på maj.

Vi berättade att sjukgymnaster är experter på att bedöma (testa) människors fysiska funktion och göra uppkomna symtom i rörelseorganen begripliga. Utifrån det kan vi genom individanpassad fysisk aktivitet/träning hjälpa människor att stärka sina arbetsförutsättningar. Flera studier visar att framtidstro och förväntan om tillfrisknande är avgörande för prognosen. Om förväntan är låg och katastrofkänslan (rörelserädslan) stor har det visat sig att bland annat kognitivt inriktad beteendeterapi (KBT) kan hjälpa människor att öka tilltron till sina egna resurser. Vi framhöll att alltfler sjukgymnaster skaffar sig kompetens inom KBT.

I LINJE MED DET TALADE VI också om att många sjukgymnaster använder beteendevetenskapliga bedömningsinstrument för att tidigt kunna identifiera människor som riskerar att utveckla långvariga smärttillstånd (t.ex. Steven Lintons). Det innebär att vi bättre kan koncentrera insatserna på dem som har störst behov.

Vi menar att patienter bör få arbetsförmågan värderad av sin primära behandlare och av den profession som är utbildad och van vid att bedöma funktion/förmåga i enlighet med WHO:s ICF-klassifikation. Vi har vid flera tillfällen lobbade för att vi, i likhet med Norge, ska få till stånd ett försök där bestämda sjukgymnaster ges möjlighet att bedöma och intyga arbetsförmåga och behov av optimal frisk/sjukskrivning vid besvär i rörelseorganen. Vår hypotes är att ett sådant förfaringsätt kommer att leda till minskad sjukfrånvaro, kortare

behandlingstider, fler arbetsmöjligheter och fler sjukskrivna som deltar i aktiva åtgärder.

Hälsa- och sjukvården har alltför mycket betonat sjukdom och oförmåga och därigenom »lärt« individen att han/hon inte kan arbeta. Genom att ”medikalisera, sjuklifiera och patientifiera” signaleras just oförmåga. Istället för att bedöma arbets(o)förmåga i betydelsen begränsningar bör vi i stället koncentrera oss på att mobilisera individens förmågor så att hon eller han antingen kan undvika sjukskrivning, eller vid sjukfrånvaro, snabbt hitta vägarna tillbaka till arbetet. Sjukgymnaster kan medverka till att människor lyfts ur det kostsamma utredningsträsk som stämplar individen med oförmågor.

I FÖRSLAGET OM EN NY Företagshälsovård diskuteras landstingets sjukvårdande ansvar. För oss låter det alltför sjukdomsinriktat och passivt. Sedan 1980-talet har vi haft en lagstiftning som säger att det är fråga om både *hälso- och sjukvård*. Ny hjärn/stressforskning understödjer ett aktivt hälsofrämjande förhållningssätt. Vi vet att rätt doserad fysisk aktivitet balanserad med djupsömn är en av de allra viktigaste pusselbitarna för lyckad återhämtning efter skada och sjukdom. Evidensen för hälsovinster är omfattande. Därför arbetar LSR målmedvetet för att påverka hälso- och sjukvården att satsa betydligt mer på att främja fysisk aktivitet. Vi berättade för ministern att det finns ett ökande intresse bland sjukgymnaster att tillämpa FaR- konceptet i sitt reguljära arbete.

SOCIALFÖRSÄKRINGSMINISTERN efterlyser interventioner som visar positiva rehabresultat. Hon uppmanade kåren att använda de extra stimulansmedel som alliansregeringen kommer att avsätta från 1 juli för att stärka rehabkedjan i respektive landsting/region. Kontakta gärna LSR för tips om hur ni kan gå till väga. Sjukgymnaster/ergonomer har en unik möjlighet att förbättra passformen mellan individ och arbetsplats. Nu är det upp till bevis som gäller! ❁

»Sjukgymnaster kan medverka till att människor lyfts ur det kostsamma utredningsträsk som stämplar individen med oförmågor.«

Anna Hertting
Förbundsordförande